Emlékezés Láng Lajosra (1849–1918), a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjára
Remembering Lajos Láng (1849–1918), Full Member of the Hungarian Academy of Sciences

Láng Lajos közgazdász, statisztikus, egyetemi professzor, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, országgyűlési képviselő és miniszter sokoldalú tudományos és közéleti személyiség. Életútja a dualizmus kori magyar tudomány, felsőoktatás és politikai élet fontos fejezeteibe enged betekintést.

Láng Lajos – 1911-től báró csanakfalvi Láng Lajos – 1849. október 13-án született Pesten, és 1918. március 28-án hunyt el Budapesten. A magyar közgazdaság- és statisztikatörténet jelentős alakja, a Magyar Tudományos Akadémia előbb levelező (1883), majd rendes tagja (1892), egyetemi tanár és politikus volt.[1]

Tanulmányait a pesti és a berlini egyetemen végezte, de külföldi tanulmányai során Párizsban és Olaszországban is megfordult. A pesti egyetemen 1876-ban jogtudományi doktori oklevelet szerzett. Már fiatal korában érdeklődött a nemzetgazdaságtan, a társadalmi fejlődés és a statisztikai módszerek iránt.[2] A nemzetgazdaságtan tárgykörében 1877-ben egyetemi magántanári képesítést szerzett. Tudományos érdeklődése kezdetben elsősorban az elméleti közgazdaságtanra, a gazdasági szabadság kérdésére, a külkereskedelemre és a pénzügyi rendszer működésére irányult. Pályájának korai szakaszában újságíróként is dolgozott. Ugyancsak 1877-ben az Ellenőr című lap munkatársa lett, majd 1881-től szerkesztőként tevékenykedett. Öt évvel később, 1882-től az Ellenőr és a Hon összeolvadásából létrejött Nemzet című politikai lap munkatársa volt.[3] A közgazdasági és publicisztikai tevékenység lehetőséget adott számára arra, hogy a tudományos kérdéseket a korabeli gazdasági és társadalmi problémákkal összekapcsolja. Írásaiban foglalkozott a magyar ipar fejlődésével, a külkereskedelmi politikával, a pénzügyi rendszerrel és az államháztartás helyzetével.

Tudományos pályájának korai eredményei közül kiemelkednek az 1875-ben megjelent *A cartell és a magyar forgalom önállósága*, valamint az 1882-ben kiadott *A közgazdaság elmélete* című kötetei. Utóbbi az elméleti közgazdaságtan

[1] *Láng Lajos.* Akadémikusok. A Magyar Tudományos Akadémia Tagjai. MTA Könyvtár és Információs Központ adatbázisa: https://akademikus.mtak.hu/adatlap/lang-lajos/ (Letöltés ideje: 2026. november 8.)

[2] SZINNYEI JÓZSEF: *Magyar írók élete és munkái. VII. (Köberich–Loysch).* Hornyánszky. Budapest, 1900. 733–738. pp.

[3] RÓZSA DÁVID: *Láng Lajos.* In: Fülöp Ágnes – Rózsa Dávid (szerk.): Portrék a magyar statisztika és népességtudomány történetéből. Életrajzi Lexikon a XVI. századtól napjainkig. A statisztika történetei 1. KSH Könyvtár, Nemzeti Kulturális Alap–Központi Statisztikai Hivatal. Budapest, 2014. 448. p. (A továbbiakban: RÓZSA 2014.)

alapvető kérdéseit dolgozta fel, és egyetemi oktatási célokat is szolgált.[4] Láng Lajos tudományos pályájának egyik meghatározó fordulópontját az 1883. év jelentette, amikor a budapesti tudományegyetem – a mai Eötvös Loránd Tudományegyetem – statisztikai tanszékének nyilvános rendes tanárává nevezték ki. Ezzel a magyar felsőoktatás statisztikai oktatásának egyik meghatározó személyiségévé vált. Konek Sándor statisztikus halála (1882) után – 1882 és 1889 között – párhuzamosan két tanszék működött, az egyik élére Láng Lajos (1849–1918) került, a másik szervezeti egység „első embere", a híres „morálstatisztikus", Földes Béla (1848–1945) lett.[5] Szervezeti szempontból ilyen pluralizmus sem előtte, sem utána nem fordult elő az egyetem jogi karának életében. Láng egészen 1917-ig maradt tanszékvezető.

Láng Lajos egyetemi munkássága azonban nem korlátozódott az előadások megtartására. A statisztikát önálló tudományos diszciplínaként művelte, és fontosnak tartotta a társadalmi és gazdasági jelenségek rendszeres, összehasonlítható adatgyűjtésen alapuló vizsgálatát. Egy évvel kinevezése után, 1884-ben jelent meg a kétkötetes, *Magyarország statisztikája* című munkájának első kötete, amelyet 1887-ben a második követett. A Keleti Károly (1833–1892) és Jekelfalussy József (1849–1901) közreműködésével szerkesztett munka a korabeli magyar statisztikai szakirodalom fontos összefoglalása volt. A kötetekben a magyar társadalom és gazdaság különböző területeinek statisztikai bemutatására törekedett. A munka jelentősége abban állt, hogy a gazdasági és társadalmi viszonyokat nem elszigetelt adatok halmazaként, hanem egymással összefüggő jelenségrendszerként mutatta be.[6]

Láng tudományos tevékenységének fontos területe volt továbbá a népmozgalmi statisztika vizsgálata is. A Keleti Károly és Jekelfalussy József statisztikusok, a KSH első elnökei, illetve az MTA rendes tagjainak közreműködésével szerkesztett *Magyarország statisztikája* című kézikönyv népmozgalmi fejezetének elkészítése is az ő nevéhez kapcsolódik. Ezek a munkák a korabeli magyar statisztika fejlődésének fontos állomásai voltak, és hozzájárultak ahhoz, hogy a társadalmi folyamatok vizsgálata egyre inkább tudományos alapokra helyeződjön.[7]

---

[4] Vö. LÁNG LAJOS: *A cartell. A magyar forgalom önállósága.* Aigner Lajos Bizománya. Budapest, 1875. 3–330. pp.; LÁNG LAJOS: *A közgazdaság elmélete.* Kilián Frigyes. Budapest, 1882. 12–25. pp.; RÓZSA 2014, 448. p.

[5] KISS GYÖRGY: *A tanszék tanárainak jegyzéke.* In: Lovász János (szerk.): 200 éves a Statisztikai Tanszék. Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Statisztikai Tanszék. Budapest, 1977. 14. p.

[6] Vö. GYÉMÁNT RICHÁRD: *A demográfia oktatása az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán (1777–2007).* In: Homoki-Nagy Mária (szerk.): Forum. Acta Juridica et Politica. XV. évfolyam. 1. szám. Szeged, 2025. 119–120. pp. (A továbbiakban: GYÉMÁNT 2025.)

[7] JEKELFALUSSY JÓZSEF – LÁNG LAJOS (szerk.): *Magyarország statisztikája. I. kötet: Magyarország népességi statisztikája.* Athenaeum R. Társulat kiadása. Budapest, 1884. 491. pp.; JEKELFALUSSY JÓZSEF – KELETI KÁROLY – LÁNG LAJOS (szerk.): *Magyarország*

A tudós az egyetem irányításában is jelentős vállalt. 1884 és 1885 között a Jog- és Államtudományi Kar dékánja volt, majd 1905 és 1906 között pedig a Budapesti Tudományegyetem rektori tisztségét töltötte be. Egyetemi oktatóként a statisztika és a közgazdaságtan elméleti kérdéseinek összekapcsolására törekedett. Tudományos munkássága során fontosnak tartotta a nemzetközi szakirodalom megismerését, a külföldi közgazdasági irányzatok eredményeinek magyarországi bemutatását és a statisztikai adatok gazdaságtudományi felhasználását.[8]

Láng Lajos statisztikai munkásságának egyik legjelentősebb eredménye a statisztika történetének tudományos feldolgozása volt. Ezen a területen nem pusztán az egyes statisztikai módszerek fejlődését ismertette, hanem a statisztikai gondolkodás történeti, társadalmi és elméleti hátterét is vizsgálta. Élete vége felé, 1913-ban jelent meg *A statisztika története. Bevezetésül Magyarország statisztikájához* című, 434 oldal terjedelmű munkája, amelyet a Grill Károly Könyvkiadó adott ki Budapesten. A könyv Láng tudományos életművének kiemelkedő darabja. A statisztika kialakulását és fejlődését nemzetközi összefüggésekben tárgyalta, különös figyelmet fordítva a népesedési elméletekre. Részletesen foglalkozott Thomas Robert Malthus (1766–1834) brit demográfus népesedéselméletével és Adolphe Quetelet (1796–1874) belga statisztikus munkásságával. Bemutatta a népesség alakulásával kapcsolatos különböző tudományos elképzeléseket, valamint azt, hogy a statisztikai megfigyelés miként vált a társadalmi jelenségek megismerésének fontos eszközévé. A mű jelentősége abban is megmutatkozik, hogy a magyar statisztikai tudomány történetét a nemzetközi tudományfejlődés részeként értelmezte. A magyarországi előzmények között különös figyelmet szentelt – a demográfiával is foglalkozó – Schwartner Márton (1759–1823) statisztikus, egyetemi tanár munkásságának.[9]

Az előbbiekben említett könyv címében szereplő *„Bevezetésül Magyarország statisztikájához”* megjelölés is jelzi, hogy Láng a történeti áttekintést a hazai statisztikai tudomány fejlődésének megértéséhez kívánta felhasználni. A mű a magyar statisztikatörténeti szakirodalom fontos alapmunkájává vált, és a későbbi kutatások számára is értékes történeti áttekintést nyújtott.[10]

Láng Lajos közgazdasági szemléletének egyik meghatározó eleme a gazdasági szabadság elvének támogatása volt. A klasszikus közgazdaságtan

statisztikája. II. kötet: Magyarország gazdasági statisztikája. Athenaeum R. Társulat kiadása. Budapest, 1887. 680. pp.; RÓZSA 2014, 448. p.

[8] Vö. GYÉMÁNT 2025, 119. p.; KISS 1977, 14. p.; RÓZSA 2014, 448. p.

[9] GYÉMÁNT 2025, 119–120. pp.; KOVACSICS JÓZSEF (szerk.): *A történeti statisztika forrásai.* Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. Budapest, 1957. 46. p.

[10] Vö. LÁNG LAJOS: *A statisztika története. Bevezetésül Magyarország statisztikájához.* Grill Károly Könyvkiadóvállalata. Budapest, 1913. 434. p.

hagyományait követve fontosnak tartotta a gazdasági kezdeményezés szabadságát, a vállalkozások fejlődését és a kereskedelmi élet kibontakozását.[11]

A közgazdaság elmélete című – 1882-ben megjelent – munkájában a klasszikus angol közgazdaságtan alapvető tételeit foglalta össze. A kötet elsősorban egyetemi oktatási célokat szolgált, és a közgazdaságtan elméleti kérdéseinek rendszerezett bemutatására törekedett. Közgazdasági érdeklődése a külkereskedelem és a vámpolitika kérdéseire is kiterjedt. E témakörben több munkája is megjelent. Példaként hozható az 1904-ben kiadott *A vámpolitika az utolsó száz évben* című könyve, amely egyes országok (Anglia, Franciaország, Németország, etc.) vonatkozásában a vámpolitika történeti változásait dolgozta fel. Korábbi írásai között szerepel *A védvám és a történelem* (1878), valamint *A kettős valutáról* (1877). Ezek azt mutatják, hogy már pályája kezdetén foglalkozott a nemzetközi kereskedelem, a pénzrendszer és a gazdaságpolitikai szabályozás kérdéseivel.[12]

Külön figyelmet érdemel *A társadalmi deficit* című, 1881-ben megjelent vitairata. Ebben a magyar társadalom gazdasági szerkezetének problémáit elemezte. Láng a társadalmi és gazdasági fejlődés akadályai között jelentős szerepet tulajdonított annak, hogy a történelmi középosztály, különösen a dzsentri réteg, nem kellő mértékben kapcsolódott be az ipari és kereskedelmi tevékenységbe. Véleménye szerint a társadalom egyes rétegeinek gazdasági passzivitása akadályozta az ország modernizációját. A vitairat nem egyszerű statisztikai elemzés, hanem társadalompolitikai állásfoglalás is volt. A gazdasági fejlődés kérdését a társadalmi szerkezet és a gazdasági aktivitás összefüggésében vizsgálta.[13]

Láng munkásságának másik fontos területe a külföldi közgazdasági szakirodalom magyar nyelvű hozzáférhetővé tétele volt. Fordításában jelent meg Pierre Paul Leroy-Beaulieu (1843–1916) négykötetes *Pénzügytan* című műve 1879–1880-ban, valamint David Ricardo (1772–1823) *A közgazdaság és adózás alapelvei* című munkája 1891-ben. Ezek a fordítások a korabeli magyar közgazdasági műveltség fejlődéséhez járultak hozzá. A nemzetközi közgazdasági gondolatok magyar nyelvű közvetítésével Láng nemcsak saját kutatói

---

[11] RÓZSA 2014, 448. p.

[12] LÁNG, LAJOS: *A kettős valutáról.* In: György Endre (szerk.): Nemzetgazdasági Szemle. Új folyam. I. évfolyam. I. füzet. Knoll Károly Akadémiai Könyvárus. Budapest, 1877. 159–168. pp; LÁNG LAJOS: *A védvám és a történelem I.* In: György Endre (szerk.): Nemzetgazdasági Szemle. Új folyam. II. évfolyam. I. füzet. Knoll Károly Akadémiai Könyvárus. Budapest, 1878. 102–127. pp.; LÁNG LAJOS: *A védvám és a történelem II.* In: György Endre (szerk.): Nemzetgazdasági Szemle. II. évfolyam. II. füzet. Knoll Károly Akadémiai Könyvárus. Budapest, 1878. 89–118. pp.; LÁNG 1882, XII.; XIV–XXI. pp.; LÁNG LAJOS: *A vámpolitika az utolsó száz évben.* In: Földes Béla (szerk.): Magyar Közgazdasági Könyvtár. Politzer Zsigmond és fia kiadása. Budapest, 1904. VII–XI. pp.

[13] Vö. KÖVÉR GYÖRGY: *Magyarország társadalomtörténete a reformkortól az első világháborúig.* In: Gyáni Gábor – Kövér György (szerk.): Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig. Osiris Kiadó. Budapest, 2006. 165. p.

tevékenységét, hanem a hazai közgazdasági oktatás szakirodalmi hátterét is gazdagította.[14]

Láng Lajos tudományos tevékenysége mellett jelentős politikai pályát is befutott. Előbb, 1878-ban országgyűlési képviselővé választották a szakcsi választókerületben (Tolna vármegye), szabadelvű párti programmal. Majd 1881-től 1896-ig a pápai választókerületet (Veszprém vármegye) képviselte. Ezt követően, 1896-ban, Nagybánya országgyűlési képviselője lett, majd 1902-ben a csacai választókerületben (Trencsén vármegye) szerzett mandátumot. Végül 1910-ben Debrecen III. választókerületének képviselőjeként került ismét a parlamentbe, ezúttal a Nemzeti Munkapárt programjával.[15]

Politikai tevékenységének fontos állomása volt az 1896-os képviselőházi alelnökké választása. Előbb, 1896 és 1898 között, a Ház másodalelnökeként, majd, 1898-ban első alelnökeként tevékenykedett. Az államigazgatásban 1889 áprilisától 1893 januárjáig a Pénzügyminisztérium államtitkára volt. E tisztségében közvetlen tapasztalatokat szerzett az államháztartás, a pénzügyi igazgatás és a gazdaságpolitika gyakorlati kérdéseiről. Politikai pályájának csúcspontját a kereskedelemügyi miniszteri kinevezés jelentette; 1902. május 5-én lépett hivatalba, és 1903. november 3-ig töltötte be a tisztséget. Minisztersége idején a magyar gazdaság fejlődésének, a kereskedelemnek, a közlekedésnek és az ipari tevékenységnek a kérdései tartoztak a tárca hatáskörébe.[16] Politikai szerepvállalása azért is figyelemre méltó, mert Láng esetében a gazdaságelméleti és statisztikai ismeretek közvetlenül kapcsolódtak az államigazgatási gyakorlathoz. A pénzügyi államtitkári és kereskedelemügyi miniszteri tisztségben szerzett tapasztalatai jól kiegészítették egyetemi oktatói és kutatói tevékenységét.

Láng Lajos tudományos teljesítményének elismerését jelentette, hogy 1883. május 17-én a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választották, majd 1892. május 5-én rendes tag lett. Az MTA Nemzetgazdasági Bizottságának elnöki tisztségét 1892 és 1904 között töltötte be. Ez a megbízatás jól mutatja, hogy a korabeli magyar tudományos életben nemcsak kutatóként, hanem tudományszervezőként is jelentős szerepet játszott. Az akadémiai munkásságában a közgazdaságtan és a statisztika összekapcsolása, valamint a magyar gazdasági és társadalmi viszonyok tudományos vizsgálata kapott

[14] Vö. LEROY-BEAULIEU, PIERRE PAUL (Láng Lajos ford.): *Pénzügytan. I–IV. kötet.* A Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó Vállalata. Magyar Tudományos Akadémia. Budapest, 1879–1880; RICARDO, DAVID (Láng Lajos ford.): *A Közgazdaság és adózás alapelvei.* Pallas Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság Budapest, 1891. 9. p.; RÓZSA 2014, 448. p.

[15] *Láng Lajos, csanakfalvi; 1911-től báró.* Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság: https://www.nekb.gov.hu/nemzeti-sirkert/budapest/fiumei-uti-sirkert/lang-lajos-csanakfalvi-1911-tol-baro (Letöltés ideje: 2026. november 8.); VÉGVÁRY FERENC ÉS ZIMMER FERENC (szerk.): *Sturm-féle Országgyűlési Almanach 1910–1915.* Rövid életrajzok az Országgyűlés tagjairól. Budapest, 1910. 336–337. pp.

[16] *Láng Lajos, csanakfalvi; 1911-től báró.* Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság: https://www.nekb.gov.hu/nemzeti-sirkert/budapest/fiumei-uti-sirkert/lang-lajos-csanakfalvi-1911-tol-baro (Letöltés ideje: 2026. november 8.)

hangsúlyt. Egyetemi pályájának további fontos állomása – amint azt már említettük – az 1905–1906-os rektori megbízatás volt. Rektorsága idején a Budapesti Tudományegyetem vezetésében vállalt szerepet. Néhány évvel később, 1911. július 28-án bárói rangot kapott, ettől kezdve csanakfalvi báró Láng Lajosként is szerepelt a hivatalos dokumentumokban.[17]

Láng a nemzetközi tudományos életben is ismert kutató volt: *„(...) 1888-ban az ISI* [International Statistical Institute/Nemzetközi Statisztikai Intézet], *1904-ben a francia statisztikai társaság, 1907-ben a RES* [Royal Economic Society/Királyi Közgazdasági Társaság], *1910-ben a belga központi statisztikai bizottság fogadta tagjai közé.*[18]

Az államtitkári tevékenységéért a Lipót-rend középkeresztjével, majd az I. osztályú Vaskoronarenddel kitüntetett, végül a belső titkos tanácsosi címet is elnyert (1897) báró csanakfalvi Láng Lajos 1918. március 28-án hunyt el Budapesten. A Fiumei úti sírkertben helyezték örök nyugalomra. Sírhelyét a Nemzeti Örökség Intézete 2004 óta védett sírhelyként tartja számon.[19]

Láng Lajos életműve a 19. század második felének és a 20. század elejének magyar közgazdasági és statisztikai fejlődéséhez kapcsolódik. Tudományos jelentősége több területen ragadható meg. Elsőként a magyar statisztikatörténet feldolgozásában betöltött szerepe emelhető ki. A már említett *A statisztika története* című, 1913-ban megjelent munkája a statisztikai tudomány nemzetközi és hazai fejlődésének átfogó bemutatására vállalkozott. A népesedési elméletek, Malthus és Quetelet munkásságának tárgyalása révén a statisztikát a társadalomtudományi gondolkodás szélesebb összefüggéseibe helyezte, és rámutatott arra, hogy a statisztikai módszerek fejlődése szorosan összefüggött a társadalomtudományok és a gazdasági gondolkodás átalakulásával. Láng jelentős szerepet játszott a magyar közgazdasági felsőoktatás fejlődésében. Egyetemi tanárként, dékánként és rektorként hozzájárult ahhoz, hogy a közgazdaságtan és a statisztika önálló, korszerű tudományterületként jelenjen meg a magyar egyetemi oktatásban. Harmadszor, közgazdasági munkái és fordításai révén fontos szerepet vállalt a nemzetközi gazdaságtudományi eredmények magyarországi megismertetésében. Ricardo, Leroy-Beaulieu és más közgazdasági szerzők műveinek közvetítésével gazdagította a hazai szakirodalmat. Negyedszer, politikai és államigazgatási tevékenysége révén a tudományos ismeretek gyakorlati alkalmazására is lehetősége nyílt. Pénzügyi államtitkárként, képviselőházi alelnökként és kereskedelemügyi miniszterként

[17] *Láng Lajos.* Digitális Képarchívum (OSZK): https://dka.oszk.hu/html/kepoldal/index.phtml?id=66197 (Letöltés ideje: 2026. november 8.); RÓZSA 2014, 448. p.

[18] RÓZSA 2014, 448. p.

[19] *Láng Lajos, csanakfalvi; 1911-től báró.* Nemzeti Örökség Intézete: http://intezet.nori.gov.hu/nemzeti-sirkert/budapest/fiumei-uti-sirkert/lang-lajos-csanakfalvi-1911-tol-baro (Letöltés ideje: 2026. november 8.)

közvetlenül részt vett a dualizmus kori Magyarország gazdasági és politikai életében.[20]

Láng Lajos személyében olyan tudóst és közéleti személyiséget ismerhetünk meg, aki a tudományos kutatást, az egyetemi oktatást és a politikai szerep vállalást egymást kiegészítő tevékenységnek tekintette. Életműve jól tükrözi a dualizmus kori magyar értelmiség egyik fontos törekvését: a modern gazdasági és társadalmi viszonyok tudományos megismerését, a nemzetközi tudományos eredmények átvételét, valamint az ország gazdasági és intézményi fejlődésének előmozdítását. Láng Lajos öröksége ezért nem csupán egy jelentős közgazdász és statisztikus munkásságában ragadható meg. Személyében a magyar tudományos élet, a felsőoktatás, a parlamentáris politika és a gazdasági közigazgatás olyan képviselőjét tisztelhetjük, akinek pályája több fontos intézmény és tudományterület történetéhez kapcsolódik.

Összefoglalva elmondható, hogy Láng Lajos a dualizmus kori Magyarország sokoldalú tudományos és politikai személyisége volt. A tudományos gondolkodást közvetlenül összekapcsolta a közélettel. Közgazdászként a gazdasági elméletek és a gazdaságpolitika kérdéseivel foglalkozott, statisztikusként a társadalmi jelenségek tudományos vizsgálatát és a statisztika történetének feldolgozását tekintette fontos feladatának. Egyetemi tanárként, dékánként és rektorként a magyar felsőoktatás fejlődésében vállalt szerepet, akadémikusként pedig a hazai tudományos élet egyik elismert képviselője volt. Országgyűlési képviselőként, pénzügyi államtitkárként és kereskedelemügyi miniszterként a politikai és gazdasági közigazgatás területén is tevékenykedett. Munkásságának egyik legfontosabb sajátossága a közgazdaságtan, a statisztika és a társadalmi valóság összekapcsolása volt. Az 1913-ban megjelent *A statisztika története* című kötete különösen jól példázza történeti érdeklődését és tudományos szemléletét.

Láng Lajos életműve a magyar közgazdasági és statisztikai gondolkodás történetének elfeledhetetlen és fontos része, személye pedig méltán érdemel figyelmet a 19. század második felének és a 20. század elejének magyar tudomány- és politikatörténetében.[21]

Legjelentősebb művei

[20] Vö. GYÉMÁNT 2025, 119–120. pp.; LAKY DEZSŐ: *A magyar statisztika nagy korszakának akadémikus képviselői. (Megemlékezés Kőrösy Józsefről, Vízaknai Antalról, Báró Láng Lajosról és Vargha Gyuláról.) A Magyar Tudományos Akadémia elhunyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek.* Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia. Budapest, 1938. 19. p.; RÓZSA 2014, 448. p.

[21] Vö. MIHALIK ISTVÁN: *Láng Lajos professzor*. In: Halász Géza – Mihalik István (szerk.): Ünnepi dolgozatok Mátyás Antal tanszékvezetői kinevezésének 40. évfordulójára. Aula Kiadó Kft. Budapest, 1996. 41. p.

A cartell és a magyar forgalom önállósága. Aigner Lajos Bizománya. Budapest, 1875.; *A kettős valutáról.* In: György Endre (szerk.): Nemzetgazdasági Szemle. Új folyam. I. évfolyam. I. füzet. Knoll Károly Akadémiai Könyvárus. Budapest, 1877.; *A védvám és a történelem I.* In: György Endre (szerk.): Nemzetgazdasági Szemle. Új folyam. II. évfolyam. I. füzet. Knoll Károly Akadémiai Könyvárus. Budapest, 1878.; *A védvám és a történelem II.* In: György Endre (szerk.): Nemzetgazdasági Szemle. II. évfolyam. II. füzet. Knoll Károly Akadémiai Könyvárus. Budapest, 1878.; *A társadalmi deficit.* Kilián Frigyes. Budapest, 1881.; *A közgazdaság elmélete.* Kilián Frigyes. Budapest, 1882.; *Magyarország statisztikája. I. kötet: Magyarország népességi statisztikája.* Athenaeum R. Társulat kiadása. Budapest, 1884.; *Magyarország statisztikája. II. kötet: Magyarország gazdasági statisztikája.* Athenaeum R. Társulat kiadása. Budapest, 1887. *A vámpolitika az utolsó száz évben.* In: Földes Béla (szerk.): Magyar Közgazdasági Könyvtár. Politzer Zsigmond és fia kiadása. Budapest, 1904.; *A statisztika története. Bevezetésül Magyarország statisztikájához.* Grill Károly. Budapest, 1913. Fordításai közül kiemelendő: LEROY-BEAULIEU, PIERRE PAUL: *Pénzügytan I–IV.* (1879–1880) és RICARDO, DAVID: *A közgazdaság és adózás alapelvei* (1891).

Felhasznált szakirodalom

GYÉMÁNT RICHÁRD: *A demográfia oktatása az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán (1777–2007).* In: Homoki-Nagy Mária (szerk.): Forum. Acta Juridica et Politica. XV. évfolyam. 1. szám. Szeged, 2025. 119–120.

JEKELFALUSSY JÓZSEF – LÁNG LAJOS (szerk.): *Magyarország statisztikája. I. kötet: Magyarország népességi statisztikája.* Athenaeum R. Társulat kiadása. Budapest, 1884. 491.

JEKELFALUSSY JÓZSEF – KELETI KÁROLY – LÁNG LAJOS (szerk.): *Magyarország statisztikája. II. kötet: Magyarország gazdasági statisztikája.* Athenaeum R. Társulat kiadása. Budapest, 1887. 680.

KISS GYÖRGY: *A tanszék tanárainak jegyzéke.* In: Lovász János (szerk.): 200 éves a Statisztikai Tanszék. Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Statisztikai Tanszék. Budapest, 1977. 14.

KOVACSICS JÓZSEF (szerk.): *A történeti statisztika forrásai.* Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. Budapest, 1957. 46.

KÖVÉR GYÖRGY: *Magyarország társadalomtörténete a reformkortól az első világháborúig.* In: Gyáni Gábor – Kövér György (szerk.): Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig. Osiris Kiadó. Budapest, 2006. 165.

LAKY DEZSŐ: *A magyar statisztika nagy korszakának akadémikus képviselői. (Megemlékezés Kőrösy Józsefről, Vízaknai Antalról, Báró Láng Lajosról és Vargha Gyuláról.) A Magyar Tudományos Akadémia elhunyt tagjai fölött*

tartott emlékbeszédek. Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia. Budapest, 1938.
LÁNG LAJOS: *A cartell. A magyar forgalom önállósága.* Aigner Lajos Bizománya. Budapest, 1875. 3–330.
LÁNG, LAJOS: *A kettős valutáról.* In: György Endre (szerk.): Nemzetgazdasági Szemle. Új folyam. I. évfolyam. I. füzet. Knoll Károly Akadémiai Könyvárus. Budapest, 1877. 159–168.
LÁNG LAJOS: *A védvám és a történelem I.* In: György Endre (szerk.): Nemzetgazdasági Szemle. Új folyam. II. évfolyam. I. füzet. Knoll Károly Akadémiai Könyvárus. Budapest, 1878. 102–127.
LÁNG LAJOS: *A védvám és a történelem II.* In: György Endre (szerk.): Nemzetgazdasági Szemle. II. évfolyam. II. füzet. Knoll Károly Akadémiai Könyvárus. Budapest, 1878. 89–118.
LÁNG LAJOS: *A közgazdaság elmélete.* Kilián Frigyes. Budapest, 1882. 12–25.
LÁNG LAJOS: *A vámpolitika az utolsó száz évben.* In: Földes Béla (szerk.): Magyar Közgazdasági Könyvtár. Politzer Zsigmond és fia kiadása. Budapest, 1904.
LÁNG LAJOS: *A statisztika története. Bevezetésül Magyarország statisztikájához.* Grill Károly Könyvkiadóvállalata. Budapest, 1913. 434.
Láng Lajos. Akadémikusok. A Magyar Tudományos Akadémia Tagjai. MTA Könyvtár és Információs Központ adatbázisa: https://akademikus.mtak.hu/adatlap/lang-lajos/
Láng Lajos, csanakfalvi; 1911-től báró. Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság: https://www.nekb.gov.hu/nemzeti-sirkert/budapest/fiumei-uti-sirkert/lang-lajos-csanakfalvi-1911-tol-baro
Láng Lajos, csanakfalvi; 1911-től báró. Nemzeti Örökség Intézete: http://intezet.nori.gov.hu/nemzeti-sirkert/budapest/fiumei-uti-sirkert/lang-lajos-csanakfalvi-1911-tol-baro
Láng Lajos. Digitális Képarchívum (OSZK): https://dka.oszk.hu/html/kepoldal/index.phtml?id=66197
LEROY-BEAULIEU, PIERRE PAUL (Láng Lajos ford.): *Pénzügytan. I–IV. kötet.* A Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó Vállalata. Magyar Tudományos Akadémia. Budapest, 1879–1880
MIHALIK ISTVÁN: *Láng Lajos professzor.* In: Halász Géza – Mihalik István (szerk.): Ünnepi dolgozatok Mátyás Antal tanszékvezetői kinevezésének 40. évfordulójára. Aula Kiadó Kft. Budapest, 1996. 41.
RICARDO, DAVID (Láng Lajos ford.): *A Közgazdaság és adózás alapelvei.* Pallas Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság. Budapest, 1891.
RÓZSA DÁVID: *Láng Lajos.* In: Fülöp Ágnes – Rózsa Dávid (szerk.): Portrék a magyar statisztika és népességtudomány történetéből. Életrajzi Lexikon a XVI. századtól napjainkig. A statisztika történetei 1. KSH Könyvtár, Nemzeti Kulturális Alap–Központi Statisztikai Hivatal. Budapest, 2014. 448.
SZINNYEI JÓZSEF: *Magyar írók élete és munkái. VII. (Köberich–Loysch).* Hornyánszky. Budapest, 1900. 733–738.

VÉGVÁRY FERENC ÉS ZIMMER FERENC (szerk.): *Sturm-féle Országgyűlési Almanach 1910–1915.* Rövid életrajzok az Országgyűlés tagjairól. Budapest, 1910. 336–337.

Dr. habil. Gyémánt Richárd, PhD, LLM, egyetemi docens
SZTE Állam- és Jogtudományi Kar
Statisztikai és Demográfiai Tanszék
gyemant.richard@szte.hu